

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziiolecka (spr)

Sędziowie: SSO Aleksander Brzozowski

SSO Dariusz Śliwiński

Protokolant: st. sekr. sąd Aleksandra Kamińska

przy udziale W. Z. Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. w P.

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 roku

sprawy **R. K.** o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 22 września 2016 roku sygnatura akt III K 192/16

1. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

2. zwalnia skazanego z obowiązku zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania odwoławczego i nie wymierza mu opłaty za II instancję.

/-/D. Ś. /-/M. Z. /-/A. B.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 12 lutego 2016 roku Zastępca Dyrektora Zakładu Karnego we W. powiadomił Sąd Rejonowy w Wągrowcu o zaistnieniu warunków do wydania wyroku łącznego obejmującego kary prawomocnie orzeczone wobec skazanego R. K. wyrokami Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. o sygnaturze III K 108/15 i Sądu Rejonowego w Wągrowcu o sygnaturze II K 1277/12 (karty 3 - 4 akt).

Postanowieniem z dnia 26 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy w Wągrowcu uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę wydania wyroku łącznego do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. (postanowienie – karta 2 akt).

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. ustalił, iż Ł. C. był skazany pięcioma wyrokami (karta karna – karty 6 - 8 akt):

I. Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 31 maja 2012 roku, sygnatura akt III K 251/12 za przestępstwo z art. 279 §1 w związku z art. 64 §1 k.k. popełnione w okresie od 27 do 28 czerwca 2011 roku na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

II. Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 25 kwietnia 2012 roku, sygnatura akt II K 15/12 za przestępstwo z art. 286 §1 w związku z art. 64 §1 k.k. popełnione w okresie od 11 do 14 grudnia 2011 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności + obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody,

III. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 28 marca 2013 roku, sygnatura akt VIII K 1554/11 za przestępstwo z art. 284 §2 w związku z art. 64 §1 k.k. popełnione w styczniu 2011 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności + obowiązek naprawienia szkody; postanowieniem z dnia 12 listopada 2013 roku kara ta została zamieniona na karę 30 dni aresztu w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 września 2013 roku,

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 16 grudnia 2013 roku, sygnatura akt III K 291/13, połączono orzeczone w powyżej opisanych sprawach o sygnaturach III K 251/12 i II K 15/12 kary pozbawienia wolności i wymierzono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności dzień 23 grudnia 2011 roku oraz okres od dnia 25 czerwca 2012 roku do dnia 16 grudnia 2013 roku.

IV. Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 16 marca 2015 roku, sygnatura akt II K 1277/12, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 listopada 2015 roku, sygnatura akt IV Ka 953/15:

- za czyn z art. 191 § 1 k.k. w zbiegu z art. 157 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 21 stycznia 2012 roku na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyn z art. 191 § 1 k.k. w zbiegu z art. 280 § 1 k.k. w zbiegu z art. 282 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 282 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 12 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełniony w okresie od 24 lutego do 5 marca 2012 roku na karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyn z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 282 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k. popełniony na przełomie lutego i marca 2012 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

Oskarżonemu wymierzono karę łączną 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono nawiazkę i zobowiązano do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, a na poczet orzeczonej kary zaliczono okres faktycznego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 5 marca do dnia 25 czerwca 2012 roku.

V. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 3 kwietnia 2015 roku, sygnatura akt III K 108/15 za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. w związku z art. 275 §1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. w związku z art. 64 § 2 k.k. popełnione w dniu 3 grudnia 2014 roku na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności + obowiązek naprawienia szkody, a na poczet orzeczonej kary zaliczono okres faktycznego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 5 grudnia 2014 roku.

W dniu 22 września 2016 roku Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. wydał wyrok łączny, co do skazanego R. K. i zakresem swego orzekania objął dwa ostatnie skazania podsądnego.

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 §1 k.k., Sąd Rejonowy połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego wyrokami opisanymi powyżej w punktach IV i V i wymierzył mu karę łączną 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, w pozostałym zakresie umarzając postępowanie o wydanie wyroku łącznego.

Na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności Sąd Rejonowy zaliczył okres faktycznego pozbawienia wolności w sprawach: II K 1277/12 w okresie od 5 marca do 25 czerwca 2012 roku, a w sprawie III K 108/15 od 5 grudnia 2014 roku do nadal.

W punkcie 3 swojego wyroku Sąd Rejonowy stwierdził, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wymienionych w pkt 1 wyrokach pozostawia do odrębnego wykonania.

W ostatnim punkcie wyroku Sąd I instancji zwolnił R. K. od ponoszenia kosztów sądowych w całości, w tym nie wymierzył mu opłaty.

(wyrok Sądu Rejonowego karty 116 - 117 akt, pisemne uzasadnienie wyroku karta 128 -130 v akt).

Powyższy wyrok zaskarżył skazany R. K., wskazując na niewspółmiernie wysoką karę w stosunku do popełnionych przestępstw, jak i na ewidentne błędy proceduralne wyrażające się po pierwsze w błędnym przyjęciu przy orzekaniu kary łącznej noweli ustawy, która weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 roku, a po drugie w niewłaściwym uznaniu właściwości Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P., co mogło mieć znaczący wpływ na wysokość wydanego wyroku łącznego.

W konsekwencji powyższych zarzutów skarżący wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu, który wydał wyższy wyrok skazujący,
- 2) zastosowanie starej ustawy, to jest sprzed dnia 1 lipca 2015 roku, i połączenie kar orzeczonych wobec niego we wszystkich skazujących wyrokach (I – V), za wyjątkiem tej kary, którą zamieniono na karę 30 dni aresztu,
- 3) zaliczenie na poczet kary łącznej także kary odbytej w sprawie III K 291/13, w której połączono kary orzeczone w sprawach o sygnaturach III K 251/12 i II K 15/12,
- 4) o obniżenie kary łącznej pozbawienia wolności i to ze względów ostrożności procesowej.

(apelacja skazanego karta 135 - 137 akt).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja skazanego R. K. okazała się bezzasadna.

Na wstępie wskazać należy, iż w ocenie Sądu Odwoławczego uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego odpowiada wymogom określonym w art. 424 § 1 k.p.k. i pozwala na pełną kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Wskazać też należy, że zgodnie z treścią art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 roku, przepisów rozdziału IX ustawy Kodeks karny (Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych), w brzmieniu nadanym przez powyższą ustawę, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed jej dniem wejścia w życie, chyba, że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie powyższej ustawy.

Ponieważ wyrok z dnia 16 marca 2015 roku, wydany w sprawie Sądu Rejonowego w Wągrowcu o sygnaturze akt II K 1277/12, uprawomocnił się po wejściu w życie powyższej nowelizacji, to jest z momentem wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w Poznaniu z dnia 17 listopada 2015 roku sygnatura akt IV Ka 953/15, w niniejszej sprawie należało stosować nowe przepisy obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 roku.

Tak też uczynił Sąd I instancji, choć uzasadnił to zastosowaniem art. 4 § 1 k.p.k. Nic bardziej błędnego.

Cytowany powyżej art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku przewiduje odmienne i całkowicie autonomiczne zasady intertemporalne na potrzeby nowelizacji przepisów o karze łącznej niż te przewidziane w art. 4 § 1 k.k. Art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej nie pozwala na rozważania dotyczące względności, jak czyni to art. 4 § 1 k.k., zastosowania określonej ustawy do konkretnej sytuacji skazanego, lecz wybór stanu prawnego, wedle którego ma zapaść rozstrzygnięcie w zakresie kary łącznej w wyroku łącznym, uzależnia tylko i wyłącznie od zaistnienia przesłanek o charakterze obiektywnym przedstawionych właśnie w art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej oraz w art. 85 k.k. w brzmieniu, co oczywiste, po 1 lipca 2015 roku i jest ***uwarunkowany konfiguracją dat uprawomocnienia się kar za poszczególne przestępstwa.***

Dodać należy, że działanie art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej jest działaniem epizodycznym, rzec by można, jednorazowym nakierowanym na wskazanie, które przepisy (obowiązujące przed, czy po 1 lipca 2015 roku) należy stosować w sytuacjach, w których wątpliwości rodzić się mogą właśnie w związku ze zmianą stanu prawnego, do której

doszło w tej dacie. Zatem jeżeli ustawodawca w akcie nowelizacyjnym w sposób wyraźny określa odmienne reguły kolizyjne należy przyjąć, że wyłącza tym samym stosowanie w omawianym zakresie normy ogólnej z art. 4 § 1 k.k.

Reasumując, w oparciu o art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej możliwe jest zastosowanie w ramach tego samego stanu faktycznego, stanowiącego podstawę orzekania w przedmiocie wyroku łącznego, dwóch różnych porządków prawnych w zależności od możliwości objęcia kar prawomocnie orzeczonych do dnia 30 czerwca 2015 roku i kar, które uprawomocniły się po 30 czerwca 2015 roku, jedną karą łączną, orzecaną na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów. Jednakże podstawą stosowania aktualnie obowiązujących przepisów rozdziału IX kodeksu karnego do kar, które uprawomocniły się po dniu 30 czerwca 2015 roku, jest okoliczność, a ta występuje w zaskarżonej sprawie, uprawomocnienia się wyroku orzekającego kolejną karę (karę łączną) już po 30 czerwca 2015 roku oraz możliwość połączenia tychże kar łącznych na podstawie nowych zasad orzekania kary łącznej.

A te uległy znaczącym zmianom. I tak zgodnie z art. 85 § 1-3 k.k. w brzmieniu po 1 lipca 2015 roku, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną (§ 1); przy czym jej podstawą mogą być wyłącznie wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1 (§ 2). Jednakże zgodnie z ograniczeniem z § 3 tego przepisu podstawą orzeczenia jednej kary łącznej nie może być kara wymierzona za przestępstwo popełnione po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania innej kary podlegającej łączeniu z karą wykonywaną w chwili popełnienia przestępstwa, lub karą łączną, w skład której wchodzi kara, która była wykonywana w chwili popełnienia czynu.

Podsumowując powyższe rozważania teoretyczne wskazać należy, że całkowicie bezzasadny jest zarzut apelacji skazanego R. K., że Sąd I instancji błędnie przyjął przy orzekaniu kary łącznej w zaskarżonym wyroku nowelę ustawy Kodeks karny, która weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 roku.

Skoro zaś prawidłowo Sąd I instancji zastosował nowe przepisy dotyczące orzekania kary łącznej, to – stosując się do ich nowego brzmienia – mógł połączyć tylko te kary bądź kary łączne, które w momencie wyrokowania podlegały wykonaniu. Jak wynika zaś z akt poszczególnych spraw, jak i dokumentacji Zakładu Karnego we W., w momencie wydawania zaskarżonego wyroku wykonaniu podlegały wyłącznie kary orzeczone w sprawach Sądu Rejonowego w Wągrowcu o sygnaturze akt II K 1277/12 i Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. o sygnaturze akt III K 108/15. Kara łączna orzeczona w sprawie Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. o sygnaturze akt III K 291/13 została wykonana w całości z dniem 24 stycznia 2014 roku. Dlatego też ta kara łączna nie mogła zostać objęta zaskarżonym wyrokiem łącznym, a w konsekwencji nie mogła też zostać zaliczona na poczet kary łącznej orzeczonej w zaskarżonym wyroku.

Odnosząc się zaś do zarzutu polegającego na niewłaściwym uznaniu właściwości Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. i w konsekwencji wniesieniu przez skazanego o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu, który wydał wyższy wyrok skazujący, to Sąd Okręgowy również i ten zarzut uznaje za całkowicie bezzasadny.

Skoro przesądzone zostało (o czym mowa powyżej), iż w sprawie niniejszej należało stosować przepisy obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 roku, to również dotyczyło to kwestii właściwości sądu. Zgodnie zaś z brzmieniem art. 569 k.p.k., obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku, jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby, którą prawomocnie skazano lub wobec której orzeczono karę łączną wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący lub łączny w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu.

Z dat wyroków opisanych w części wstępnej zaskarżonego wyroku wynika, że jako ostatni wydał wyrok skazujący R. K. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P.. Był to wyrok z dnia 3 kwietnia 2015 roku, wydany w sprawie o sygnaturze III K 108/15. W tej sytuacji całkowicie zasadnie postanowieniem z dnia 26 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy w Wągrowcu uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę wydania wyroku łącznego do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P..

Podkreślić przy tym należy, że również na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 roku sądem właściwym do wydania wyroku łącznego był sąd, który wydał ostateczny wyrok skazujący w pierwszej instancji. Nigdy też przy określaniu sądu właściwego do wydania wyroku łącznego nie miała znaczenia wysokość kar orzeczonych przez poszczególne sądy rejonowe, jak i moment uprawomocnienia się wyroku sądu pierwszej instancji.

W kontekście powyższego brak podstaw do uwzględnienia wniosku apelacji skazanego o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy o wydanie wyroku łącznego do tego sądu rejonowego, który wydał najsurowszy wyrok.

Przechodząc zaś do omówienia ostatecznego zarzutu apelacji skazanego, to jest rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności, Sąd Okręgowy przypomina, że zgodnie z treścią art. 86 § 1 k.k. sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. Jednak o wymiarze kary łącznej orzekanej w ramach wyroku łącznego decyduje związek między przestępstwami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, oraz okoliczności zaistniałe po wydaniu tych wyroków, w szczególności zaś przebieg procesu resocjalizacji. Przyjmuje się przy tym, że im większa zbieżność czasowa pomiędzy pozostającymi w zbiegu przestępstwami oraz im bardziej zbliżony przedmiot ochrony, tym bardziej kara łączna powinna zmierzać do zastosowania zasady absorpcji. Jednak zastosowanie tej zasady w całej rozciągłości jest możliwe tylko wtedy, gdy podlegające łączeniu kary znacznie różnią się swoją wysokością. Zasada absorpcji nie może bowiem prowadzić do faktycznej bezkarności za drobne przestępstwa. Natomiast duże odstępy czasu pomiędzy poszczególnymi przestępstwami oraz naruszenie nimi różnych dóbr chronionych prawem powodują, że przy wymiarze kary łącznej należy w większym stopniu uwzględnić zasadę kumulacji. Wskazać też należy, że sąd wydający wyrok łączny nie może ponownie brać pod uwagę tych okoliczności, które zadecydowały o wymiarze kar jednostkowych, czyli stopnia zawinienia sprawcy i społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu.

Przechodząc do realiów niniejszej sprawy należy podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, że w przypadku łączenia kar orzeczonych wyrokami opisanymi w punktach IV i V można było wymierzyć karę łączną w granicach od 5 lat i 6 miesięcy (kara łączna orzeczona wyrokiem IV) do 9 lat (suma kar orzeczonych wyrokami IV i V).

Jak wynika z zaskarżonego wyroku, Sąd I instancji orzekł karę łączną 7 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, czyli stosując zasadę pośrednią pomiędzy kumulacją a absorpcją, zbliżoną jednak bardziej do kumulacji niż do absorpcji.

I Sąd Okręgowy podziela to rozstrzygnięcie.

Przede wszystkim wskazać bowiem należy, że pomiędzy czynami popełnionymi w sprawie Sądu Rejonowego w Wągrowcu o sygnaturze akt II K 1277/12 i w sprawie Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. o sygnaturze akt III K 108/15 istnieje duża rozbieżność czasowa. W pierwszej sprawie czyny popełnione były w okresie od stycznia do marca 2012 roku, a w drugiej w grudniu 2014 roku. Okoliczność ta przemawia przeciwko zastosowaniu zasady pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej i przeciwwagą dla niej nie jest fakt, iż wszystkie czyny godziły w zbliżone przedmioty ochrony.

Orzekając karę łączną Sąd I instancji wziął jednak pod uwagę to, iż skazany podjął pracę z myślą o spłacie zobowiązań nałożonych na niego wyrokami sądowymi oraz to, iż dostrzega karygodność swojego postępowania. Z drugiej jednak strony Sąd I instancji zasadnie dostrzegł także i to, że wcześniej orzekane wobec skazanego kary nie przyniosły efektów wychowawczych, ponieważ pomimo kolejnych wyroków skazany nadal popełniał nowe przestępstwa. Przemawia to za koniecznością długotrwałej izolacji celem skutecznego wdrożenia programu resocjalizacyjnego.

Wszystkie powyższe okoliczności wzięte łącznie nakazują uznać wymierzoną w zaskarżonym wyroku karę łączną pozbawienia wolności za słuszną i sprawiedliwą.

Przypomnieć w tym miejscu także należy, że o rażącej niewspółmierności kary można mówić wtedy, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak jest w odczuciu społecznym karą niesprawiedliwą, gdyż jest zbyt łagodna lub zbyt surowa. Z sytuacją rażącej niewspółmierności kary mamy do czynienia wtedy, gdy rozmiar represji jest w sposób oczywisty nieproporcjonalny w stosunku do dolegliwości

wymierzanych podobnym sprawcom w podobnych sprawach. Przy czym nie chodzi o każdą ewentualną różnicę co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Odnosząc powyższe do kary łącznej wymierzonej skazanemu R. K. w zaskarżonym wyroku, zdaniem Sądu Okręgowego, nie można jej uznać za zbyt surową, a tym bardziej za rażąco niewspółmierną i to w stopniu nie dającym się zaakceptować.

Tym samym kolejny zarzut apelacji skazanego okazał się niezasadny.

Reasumując Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do ingerencji w zaskarżone orzeczenie i dlatego zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego i opłacie uzasadniają przepisy art. 624 § 1 k.p.k. i art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych.

/D. Ś./ /M. Z./ /A. B./